

Tekoäly ei vielä pärjää

Eduskuntavaaleista on kohta kulunut kaksi kuukautta, ja hallitusneuvottelut junnaavat yhä. Saadaanko hallitus ihmisvoimin, vai pitäisikö ottaa tekoäly avuksi. Palataan vielä kiihkeisiin vaaleihin.

Vaalien tunnelma kiihtyi loppua kohti. Väittelyissä ei sentään tartuttu vastustajien raiveleihin, mutta sormia heristeltiin kiivaasti. Kuvia taistelevista nuorista naisista levisi ulkomaillekin.

Kiihkeän menon takia odotettiin, että äänestysvilkkaus olisi noussut selvästi. Mutta ei, se jäi alhaisemmaksi kuin vuonna 2019. Nukkuvien ansiosta minunkin ääneni sai reilun neljänneksen lisävoimaa. Kiva käyttää tällaista valtaa!

Suomessa käytetään D'Hondtin suhteellista vaalitapaa, jota sovelletaan yli 20 demokraattisessa maassa. Menetelmää on jossain vähän korjailtu. Naapurissamme Ruotsissa annetaan tasauspaikkoja, mutta samalla siellä käytetään 4 % äänikynnystä.

Vaalijärjestelmämme on riittävän suhteellinen, vaikka monet pikkuryhmät arvostelevatkin sitä. Kansalaisten äänivalta on suhteutettu vaalipiirin asukasluukuun. Äänellä on yhtä suuri merkitys niin Lapissa kuin Uudellamaallakin.

Jos Ruotsin mallin mukaan annettaisiin tasauspaikkoja, silloin pitäisi myös asettaa äänikynnys ja kieltää vaaliliitot. Ja tätä vastustavat samat tahot kuin nykyistä vaalijärjestelmääkin. Esimerkiksi merkittävälle vallankäyttäjälle RKP:lle äänikynnys ei käy. Siis torta på torta.

Viime vaaleissa eräs seikka toi mielenkiintoisen lisäpanoksensa. Se on tekoäly. Voisiko vaalit ratkaista älykkäiden algoritmien avulla? Siinähan säästettäisiin julmetusti julkisia varoja. Kohennettaisiin liikenneturvallisuutta, kun ei tarvitse sompaila äänestämään. Ei kuormitettaisi ympäristöä.

Turun yliopiston tietojärjestelmätieteen tutkijat tarttuivat asiaan. Yliopiston sivuilla julkaistiin maaliskuussa ennen vaaleja koko maata koskeva tekoälyllä laadittu ennuste puolueiden kannatusprosentista ja niiden saavuttamista paikoista.

Tutkijat olivat keränneet aineistoa ehdokkaiden seuraajista sosiaalisessa mediassa kolmien eduskuntavaalien ajalta. Tietomassa sisälsi miljoonia tykkäyksiä ja muita reaktioita. Aineistoon liitettiin myös tietoja ehdokkaiden taustoista, aikaisemmista äänimääristä ja poliittisista meriiteistä.

Tulokseksi saatiin tarkka taulukko, jossa prosentit annettiin sadasosin. Kuten odottaa saattoi, tulokset olivat lähellä viimeisimpien galluppien lukuja.

Ennusteesta irrotettiin myös kiinnostava Saloa koskeva pointti, jossa tekoäly onnistui hyvin. Se valitsi Salosta samat ehdokkaat kuin äänestäjätkin. Molemmat valitut vastustivat tunnin junaa, kun taas väistynvä edustaja oli kannattanut sitä. Junajuttu oli siis oikein koodattu!

Tekoälyn avulla tehty koko maata koskeva ennuste meni sen sijaan melkoisesti metsään. Algoritmissa oli varmaan annettu liian suuret kertoimet miljardeja maksavien ratahankkeiden tukijoille?

Perinteisiä vaaleja pitänee vielä järjestää, vaikka tekoälyllä ehkä saataisiin helpommin ja nopeammin muodostettua toimintakykyinen enemmistöhallitus.

pajen.fi